

NA CEST? POUŠTÍ

Převod materiálu

Jiří Gruber

Pořadí v lekci

24

Žalmy 136,1+16a+25 Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. Svůj lid vodil pouští, veškerému tvorstvu dává pokrm, jeho milosrdenství je věčné.

liturgické čtení-Ex 17,1-7

KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI

– **reptání Izraelců** (vv 16,3) je prvním hlasitým projevem poté, co doznala píseň oslavující přechod Rudého moře. Toto reptání se bude opakovat celou cestu jako „refrén“ putování do zaslíbené země. Za tímto reptáním je nedostatek víry v Hospodina i nedostatek důvěry k Mojžíšovi. Není to ovšem postoj, který by byl přiznaný jen pro putující Izrael, je to „přirozená“ reakce na nové, neprovozené Boží činy. Jak poznamenává Claus Westermann v knize Tisíc let a jeden den: „Zpráva o cestě pouští tvoří rámec velké vsuvky zákon v Exodu 16-18 a v Numeri 10-36. Přeteme-li si ji najednou, je nám nápadná její výrazná a vdomá monotónnost v tématech: vždy znovu jde o totéž – hlad, žízeň, únava. Znovu a znovu se říká, jak je putující lid blízko smrti hladem, jak hyne žízeň, jak únavou nemůže dál. A přece se stane vždy něco, co umožní pokračovat v cestě. ... Pak zůstane důležitou jen skutečnost Boha, který jedná, avšak ne na nějaké vyšší rovině, nýbrž na té, kde si musíme protrpět své, v hladu hladového, v žízni žíznivého, v otuplosti unaveného k smrti. To se nikdy neobejde bez reptání. A člověku v té situaci ani není možné reptání zazlívát. Proto je vyprávění o cestě pouští prostoupeno reptáním, nářky, žalobami. ... Nicméně: na této cestě pouští se s nimi setkal Bůh, a to tak, že na to později v lepších věasech nikdy nemohli zapomenout. A opět – jako při záchraně na zátku – přetrvalo to silnější: Bůh pomohl.“

– **poušť** – je důležitým zvěstným pojmem. Je to země hrozná (Dt 1,19), zpustlá (Ez 6,14) a země šere smrti (Jr 2,6) – to vše proto, že v ní člověk nemůže žít sám ze svých sil. O to víc je to ovšem místo, kde smí vyvolený a vysvobozený lid zakusit, že Hospodinova věrnost a péče přesahuje každou lidskou úzkost i pomyšlení (viz Oz 2,14-15). I název poušť **Sín** (snad Slatina, Bahnisko? – tj. bez pitné vody a zdrojů živobytí) může zděrazňovat, že šlo o místo bez přirozených podmínek k životu. Zatímco předcházející stanoviště – Élim – se vyznačovalo 12 studnicemi a 70 palmami (Ex 15, 27), nyní se putující lid ocitl na místě bez prostředků k životu.

– **chléb a maso** jsou dary Hospodinovy věrnosti a milosrdenství, které umožňují život tam, kde po lidsku vidět, se žít nedá. Hned navečer mají dostat k jídlu maso a zrána chléb.

– **sláva Hospodinova** (16,7) – znamení Boží moci a přítomnosti uvidí Izraelci ještě dříve než slíbený pokrm. Sláva souvisí se „závažností“ Božího díla (srv. i Lk 2,9). Lid, který přestal brát vážně Hospodinovo zaslíbení nové budoucnosti, poznává, ba přímo ochutnává, že onen záchranný záměr platí navzdor všem překážkám a nepřátelství.

– **kopečky** jsou slíbeným masem. Tito ptáci táhnou v houfech územím. Jsou-li letem unaveni, dají se snadno chytit rukou. Biblické podání však vidí v této události div, jímž Hospodin zachraňuje lid. V pustině dává svému lidu obživu a možnost života.

-mana, pokrm poutník? k zaslíbené zemi – mana je chlebem, který umožň?uje cestu k cíli, stanovenému Hospodinem. B?h dává tento chléb i tehdy, když je lid nev?rný a musí ?ty?icet let bloudit pouští. Avšak mana je pokrmem do?asným. P?estává, jakmile lid vstoupí do zaslíbené zem?. Je jen znamením toho, co p?ijde. A p?ece mana sta?í, aby sytila jako „chléb vezdejší“ – totiž dávka na zít?ejší úsek cesty. Takto mana sytí nad?ji a dodává sílu krok?m na cest? k zaslíbené zemi. Ba dokonce jako by ohlašovala slavnou budoucnost zaslíbené zem?, nebo? je také „ochutnávkou budoucího“, ujišt?ním, že zaslíbená zem? není jen chiméra. Mana totiž nese znaky rajske: vypadá jak semeno koriandru, tedy jako „semeno št?stí“, a zá?í jak prysky?ice (Nu 11,7) – což dob?e souzní s „k?iš?álem“ rajske zahrady (Gn 2,12) i z nového Jeruzaléma (Zj 22,1). Chu? kolá?? (Ex 16,31; srvn Nu 11,8), resp. „ob?erstvujícího oleje“ je vlastn? p?íchu? „mesiášská“, p?íchu? pomazaného. Všechny p?ím?ry (barva, chu?) se tedy vážou k zaslíbené Boží budoucnosti, tu dar many p?edjímá. Proto také Izraelc?m nezbyvá p?i pohledu na „chleba spadlý z nebe“ než se ptát „Man hů“, tedy „Co to je“ – vždy? jim do klína padá „pozdrav z budoucnosti“, zatím ješt? neznámé a neozkoušené.

Evangelista Jan používá zv?stných d?raz? tohoto p?íb?hu, aby dosv?dil, že takovýmto „pokrmem“ je Kristus – Pomazaný sám, resp. zv?st o n?m (J 6,30-35). I církvi však tento chléb z nebe m?že p?ipadat cosi neznámého a nového (viz J 6,9b – je vlastn? ozv?nou otázka z Ex 16,15).

– **zp?sob sbírání many** vychovává lid, jak p?ekonat p?irozenou snahu zajistit se do budoucnosti. Na manu se o?ekává každý den znova. Stává se pak i symbolem pro slovo, které se také nedá „konzervovat“ (z dnes živého m?že být zítra zasmrádlá fráze)

– **dar vody v Refidim** (17,1) – Refidim (snad /noc/-ležišt?) je dalším stanovišt?m Izraelc? (podle Nu 33 jedenáctým, dvanáctým bude Sinaj). Název vyznívá ironicky – jaképak „ležení“, když tu není voda? I to dokresluje nouzovou situaci lidu na poušti: po hladu následuje žízeň. Lid, který ztrácí jistotu, propadá zlob? a hn?vu, ty se pak snadno zvrhávají v násilí a zlo?in. Zmínka o kamenování stup?uje situaci – od rozhorleného slova už lid p?echází „k ?inu“ (sr Nu 14,10). Kritickou situaci zažehnává Hospodin?v zásah. P?edchází lid (17,6), a tak „otevřít cestu“. Tomu odpovídá i pokyn, aby Mojžíš užil své hole.

– **Mojžíšova h?l** – která byla užita p?i rozd?lení vod Rudého mo?e,

slouží nyní k vyvedení vody ze skály. Nejde o „kouzelný proutek“, výraz užitý v originále (odvozený od slovesa *rozší?it, rozhrnout, klestit*), vychází z celé „putovní“ souvislosti – Mojžíš má otvírat cestu navzdor p?ekážkám, klestit cestu tam, kde se zdá nepr?chodná. Mojžíšova h?l je tedy jakýsi „rozhrnova?“ nep?ekonatelných bariér ?i „klesti?ka“ skrze nepr?chodné úseky cesty do zaslíbené zem?.

ÚSKALÍ TEXTU

– když si dupneme, dostaneme. P?íb?h nepotvrzuje tuto d?tskou zkušenost. Hospodin neustupuje lidskému vzdoru, ale oslavuje své jméno.

– d?ti ze sou?asn? Evropy **neznají zkušenost hladu** – jakou poznala ješt? nap?. vále?ná generace. Hlad a žízeň z biblického textu nelze zam?nit prost? za „nedostatky v rodinném zásobování“.

– m?li se Izraelci v Egypt? skute?n? tak dob?e, jak projevují p?i svém reptání na poušti? M?li tam skute?n? hrnce masa a chléb do sytosti? Pokud je v?bec m?li, zaplatili je t?žkou porobou, útlakem hmotným i duchovním. Práv? v Egypt? hrozila lidu existen?ní záhuba. Obtíže putování p?sobí tak, že si bezd?n? **zkreslují a p?evracejí svou situaci**, podléhají iluzím a klam?m.

– jsou snahy vysv?tlovat k?epelky i manu jako **b?žný jev**. N?kte?í badatelé se snaží podstatu many nalézt mezi plodinami. Již samotná kniha Ex však nazna?uje, že je zbyte?né ztotož?ovat manu s ur?itým botanickým druhem rostliny. I když se vysv?tlení najde, smyslem oddílu z?stane, že je to B?h, kdo dává život a vše k n?mu pot?ebné. O pravidelném zásobování manou – viz klí?ové pojmy. P?ilet k?epelek je však

jednorázový. V Nu 11,31-35, v Ž 78,26nn je zpráva o k?epelkách rozvedena: Lidé se nemohli masa k?epelek nabažit, chtiv? je pojídali a sbírali do ohromných zásob. Hospodin se na n? rozhn?val a potrestal je, k?epelky víckrát nep?ilet?ly.

– na památku (tj. zp?ítomn?ní n?kdejších zápas? a znamení) pro další izraelská pokolení m?la být **nádobka s manou** (Ex 16, 31-34) uložena p?ed Hospodinem – p?ed schránu sv?dectví. Myslí se na schránu úmluvy a stan setkávání, ne-li až na Šalomoun?v chrám. Rozkaz, který Áron dostává, tedy mohl být spln?n až v pozd?jší dob?. Je vid?t, že dnešní podoba textu pochází z doby mnohem pozd?jší; p?vodní vypráv?ní bylo rozší?ováno o mladší dodatky. Zárove? je z?ejmé, že biblické autory netrápí otázka, „jak to p?esn? bylo“, ale „co ona dávná událost pro nás znamená dnes“.

– pramen vytrysklý ze skály dostává dv? **jména: Masa** = pokušení a **Meriba** = spor (odpor). Pro budoucnost mají tato jména p?ipomínat lidu jeho zatvrzelost a vzpurnost. Zatímco jiní staví památníky svých vít?zství, cestu do zaslíbené zem? lemují „památníky nedov?ry a zatvrzelosti“. Pat?í to k jedine?nosti biblického podání, proto se tyto projevy odporu nemají zastírat – a zárove? je nelze lí?it jako p?íznaky nedov?ry Izraele, kterou už církev netrpí. Je to p?esn? naopak – práv? znalost nedov?ry exodu nám umožní pochopit a domyslet „kvalitu odporu“, který kladou Ježíšovu zv?stování jeho nejbližší p?ízivci.

– **vyúst?ním vypráv?ní** by nem?lo být „reptání“ (to je výchozí situace), nýbrž **dary many**, masa, vody; projevy slávy Hospodinovy. Vaše vypráv?ní by m?lo mí?it k oslav? Hospodinovy v?rnosti a stále nových dar?. Vždy? nejde jen o „cestu pouští“, ale i o cestu lidu víry d?jinami.

POM?CKY

- fotografie nespokojeného davu; obr. hladových a žíznivých; obr. poušt?.
- plodiny (nebo jejich vyobrazení), které se dají užít bez úpravy.
- letá?ek charitativní spole?nosti nebo nadace a popis její ?innosti.
- obrázky ni?ení p?ebyte?ných potravin kv?li cenám na trhu.
- praktická sbírka hra?ek apod. pro pot?ebné.

MOTIVA?NÍ UVEDENÍ DO P?ÍB?HU

Otázka pro mladší a st?ední školní v?k

Víte, co d?lají malá mimina, když jim n?co chybí?

(Bre?í a bre?í. Neumí ?íct, jestli mají hlad nebo žíze?, jestli pot?ebují p?ebalit, nebo jim leze zoubek a bolí. A ? jsou nespokojená s ?ímkoli, po?ád jen ?vou. Ale rodi?e a u zvláš? malých d?tí hlavn? maminka, si dovedou poradit. Jako by tu byl dešifrovací – rozeznávací kód, který umožní poznat, co dít? pot?ebuje. Není to žádné velké tajemství – tím znamením, tedy kódem je láska. Podobné to bylo i mezi Hospodinem a jeho lidem, který v t?žkých podmínkách putoval po poušti.)

Jaký jste dostaly nejvyšší, nejvýznamnější dar? Jak dlouho vám vydržela radost – pořád, nebo se vytratila?

(Upozorníte děti, že vděčnost není něco přirozeného, že se jí musíme učit, že se spíše projevujeme jako nevďáci – ve velkém i malém. Napadne je, kde jsme nevďáci jako jednotlivci, rodina, širší společenství?)

Otázka pro střední a starší školní věk

– poznali jste někdy, co je to skutečný hlad – nebo my už nemáme možnost takovou zkušenost udělat?

(upozorníte děti, že pro nás je zkušenost „hladu a žízní“ z každodenního života nepředstavitelná. To, čemu obvykle evropské děti říkají hlad, je jen neuspokojená chuť, nikoli skutečné vyhladovění.)

– ukažte obrázek nějaké stávky či demonstrace. O čemto lidem jde? Hrozí jim smrt hladu či žízní? (i když není na místě zlehčovat požadavky stávkujících, přece je dobré si uvědomit, že sociální problematika nesouvisí s otázkou „přežití“, ale spíše kvality, úrovně života. Zároveň můžete upozornit, že při „davových“ protestech se vždy snáze obviní druhá strana, málokdy je prostor pro sebekritické zkoumání).

OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

a) poznámky a osnova pro mladší školní věk:

Nepřetěžujte reptání příliš mnoha významy. Buďte si vyberte jednu nebo druhou navrženou motivaci („brek“ nebo „nevďák“) – a v jejím světle nouzi i dar chleba a vody proberte. Můžete také vyprávět podle BD, úloha 27

I. Motivace

II. Reptání lidu – projev nevďaku a nevěry, že Hospodin vytrvá v otevírání budoucnosti.

III. Mojžíš reptající lid neztrácuje, ale prosí Hospodina o pomoc

IV. Bůh dává chléb z nebe – posílá na cestu. Každý den přichází nový, první chléb

V. Když se do cesty postavila jako nepřekonatelná překážka žízeň, Bůh dává vodu

VI. Dary many i chleba jsou dary Boží věrnosti, zaslibují novou budoucnost

b) poznámky a osnova pro střední a starší školní věk

Reptání zkuste vyložit ve dvou rozměrech – začíná nedvěrou v novou „Boží“ budoucnost – a ústí do falešné idealizace minulosti. Dary many i masa a vody překvapují především svou nečekaností – a potvrzují Boží záměr vést lid do nové budoucnosti. Únava, vzdor, podezírání a nedvěra se ve světle darů a znamení ukazují

jako krátkozrakost, malichernost nebo svázanost s beznadějnou minulostí. Můžete zkusit využít významu jmen – která představují cosi jako „cestopis nevěry“ a památníky slávy Hospodinovy.

I. Motivace – co to je opravdový hlad?

II. Izrael hladoví a přestává důvěřovat Mojžíšovi

III. Nedůvera v budoucnost přerůstá ve falešnou idealizaci minulosti

IV. Hospodin oslavuje své jméno darem many

V. Úžas obdarovaných a nařizení pro užívání many

VI. Žízeň na dalším stanovišti a opětné reptání

VII. Mojžíš je poslán užít hůl – a prokletit další cestu

VIII. Putování připomíná slávu Boží věrnosti i neslavné dějiny zatvřelosti a nevděku

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE – ŠKOLA ŽIVOTA

Většina z vás chodí do školy, máte různé předmety, v každém se učíte něco jiného. V matematice počítat, v biologii o přírodě, v dějepise o minulosti. Ale existují i jiné školy. Nemají budovy ani učebnice, ale jsou stejně důležité. Jedné z nich se říká škola života. V ní se člověk dostává do různých neplánovaných a nepředvídaných situací a musí si umět poradit. Teba, když se malé dítě ztratí v nějakém velkém obchodě. Nejprve pláče a neví, co má dělat. Ale pak si uvědomí, že si musí nějak poradit samo. Teba se obrátit na někoho dospělého, říci mu své jméno a co se stalo a on ho dovede k rozhlasu, z kterého se rodiče dozví, kde ho mají hledat. Jsou to nepříjemné chvíle, ale kdyby se nám přišť stalo něco podobného, už budeme vědět, co máme dělat. Nebo někdo musí do nemocnice. Nejprve je mu smutno, že u sebe nemá maminku a své hračky. Ale nakonec si i tady najde kamarády a vydrží být sám, aniž by celou noc proplakal. Ve škole se takové věci neúčíme. Život nás však do nich hodí bez přípravy a my to musíme nějak zvládnout. Tak postupně sbíráme zkušenosti a stáváme se dospělými.

Podobnou školou potřebuje projít i naše víra v Boha. Nestačí se jen naučit, že Pán Bůh je hodný a laskavý, a věřit v jeho existenci. Nestačí se naučit nazpaměť pár biblických veršů, otčenáš a modlitbu z Broučků. Člověk se musí naučit z víry skutečně žít. Nespolehat jen sám na sebe, ale svěřit se Bohu a odvážit se s jeho pomocí nových věcí. Takovou školou víry bývají často situace, kdy si sami vůbec nevíme rady. Teba když jsme vážně nemocní, my nebo někdo nám blízký. Nebo když je před námi úkol, na který zjevně nestačíme, a přitom je to věc potřebná a nutná. Teba se k němu přiznat nebo si něco vzít na starost. V takových chvílích člověk pozná, jak je víra důležitá a jak významně nám může pomoci. Někdy nás Pán Bůh do takových nečekaných situací sám přivádí, abychom si mohli svou víru v něho tak nějak vyzkoušet. Jen tak poznáme, jak mnoho nám může dát. Za takové zkoušky je pak člověk vděčný, protože mu pomohou zvládnout i situace mnohem těžší.

II. REPTÁNÍ

Když Hospodin vyvedl lid z Egypta, nevedl je rovnou cestou podél pobřeží do země zaslíbené. Vzal je oklikou přes poušť. To byla krajina, v které Izraelci neuměli žít. Až dosud bydleli v Egyptě, kde sice museli těžce pracovat, ale veškerou obživu měli zajištěnou. Byli zvyklí na pravidelné závlahy, které jim poskytovala řeka Nil, podobně jako jsme dnes zvyklí koupit si jídlo v obchodě a nebo si ho vzít rovnou z ledničky. Dovedete si však představit, že by v žádném obchodě neměli nic k jídlu ani k pití a lednička by byla prázdná? Něco podobného se stalo Izraelcům, když se dostali do pouště. Zde se nedalo nic pěstovat ani sklízet, protože tu téměř neprší. Roste tu jen pár pichlavých bodláků, které sotva stačily jejich stádem. A Mojžíš je vedl dál a dál. Jako kdyby vůbec neměl rozum. Co budou jíst? Co budou pít? Brzy toho měli všichni po krk a odmítli jít dál. Měli hlad, měli žízeň a před nimi žádná jistota.

A jak už to bývá, když má před sebou člověk něco nového a nejistého, začíná si nejen stěžovat na přítomnost, ale i idealizovat to, co bylo. A tak nárazem začali mnozí egyptské otroctví chválit a tvrdili, že v Egyptě by jim bylo mnohem lépe: „Tam jsme měli plné hrnce masa a dostatek chleba. Ale tady na poušti umřeme hlady.“ Jejich hněv se obrátil proti Mojžíšovi a Áronovi. Ti si sami také nevzdali rady, ale obrátili se o pomoc k Hospodinu.

III. HOSPODIN NABÍZÍ POMOC

Pán Bůh je do této situace uvedl záměrně. Právě poušť byla jako stvořena k tomu, aby se na něho naučili spoléhat. V Egyptě si mohli myslet, že obživu jim dává Nil. V zaslíbené zemi budou v pokušení myslet si, že za všechno vdají jen svému vlastnímu úsilí a pilné práci. Ale v poušti tomu bylo jinak. Zde byli pouze oni a Bůh. Dobře si tak mohli uvědomit, že se bez Boha neobejdou. Jinak by nikdy nepoznali, za co všechno mu vdají. Proto jim Bůh odpustil jejich reptání i touhu znovu vlézt od otrockého chomoutu. Chtěl jim ukázat, že svoboda a důvěra v Boží pomoc je sice náročná, ale krásná a nesrovnatelná s tím, co dosud v Egyptě poznali.

Mojžíš lidu oznámil: „Ještě dnes večer se najíte masa, kolik kdo bude chtít, a zítra ráno vám dá Bůh chléb.“ Mnohým z Izraelců to bylo k smíchu. Jak by se na poušti, kde je jen samý písek a pár nejedlých trsů trávy, mohl vzít chleba a maso pro tolik lidí? To nám ho sem snad Egypťané dovezou? Ale jako už tolikrát, lidská představitelost se ukázala být krátká. Bůh má mnoho způsobů, jak nám pomoci, o nichž my nemáme ani tušení. A přitom to kolikrát mohou být věci docela prosté a zdánlivě samozřejmé.

Když se Izraelci večer utábořili a s kruhovitými žaludky se chystali uložit ke spánku, nárazem se zatmělo. Ale nebyl to mrak, z kterého prší. Bylo to hejno ptáků, které na své dlouhé pouti do teplých krajín přelétávalo poušť a na večer se sneslo k odpočinku. Poušť byla brzy celá černá, kam jen oko dohlédlo. Mojžíš řekl: „To je maso, které vám posílá Hospodin.“ Tehdy bylo běžné chytat ptáky do sítí, podobně jako se chytaly ryby. Bylo to jídlo chudých lidí. Izraelci se nerozpakovali, každá rodina si pochytila několik kapelek a upekli si je na ohni. Ještě ten den měli všichni maso, aťkoli se jim to ještě před několika hodinami zdálo být nemožné. Pán Bůh se o nás umí postarat, i když se nám zdá, že je všechno marné a že je zbytečné o něco se snažit.

IV. HOSPODIN DÁVÁ CHLÉB

Ale to ještě nebyl všem překvapením konec. Když se ráno probudili, jejich děti už byly venku a volaly: „Co to je?“ – hebrejsky: „Man hú?“ Celá poušť byla pokryta jakoby jíním, podobně jako když se ráno snese rosa nebo sníh. Bylo to cosi bílého, a jak už to bývá, děti musely zkusit, jestli to náhodou není k jídlu. A hle, ono to bylo dobré a hlavně sladké. Brzy bylo vidět izraelské rodiny, jak do všech svých nádob sbírají ty bílé chomáčky. Začali tomu říkat mana. Když to Mojžíš viděl, jen se usmíval a každému říkal: „Vidíte, to je chléb, který nám dal Bůh z nebe. Nikdo z nás ho nezasel, nikdo z nás ho nezáležal, a přece je tady a my ho m

„Žeme jíst! Není Bůh dobrý a laskavý? Nedokáže se snad o nás postarat i v této nehostinné poušti?“ A protože Izraelci mámana chutnala, nikdo už nereptal a každý sbíral, aby měl co nejvíce zásoby.

Ale Mojžíš řekl: „Teď se pokusíme rozdělíme. Která rodina nasbírala víc, než potřebuje, dá těm, kdo sbírat nemohli.“ Někteří se sice bránili, ale Mojžíš je rázně umlátil: „Vyroste snad ten chléb na tvém poli? Nedostal jsi ho darem? Tak se pokusíme rozdělíme! Však zítra dá Bůh chléb znovu.“ Jenže právě o tom mnozí pochybovali. Nikomu nic neřekli a sami pro sebe si udrželi tajné zásoby. Vždycky se najdou takoví, kteří Pánu Bohu příliš nedůvěřují a víc myslí na sebe než na druhé.

Ale příští ráno bylo v izraelském táboře hotové pozdvižení. Ti, kteří věřili, že se o ně Hospodin postará i další den, klidně sbírali novou mannu, která se opět k ránu snesla okolo tábora. Ale ti, co si přispali, protože měli bohaté zásoby, se probudili do hrozného smradu! Mana, kterou si nechali ze zvěřejška, páchla na sto honů a každý hned věděl, kdo jsou ti, kteří myslí jen sami na sebe. Měli z toho poknou ostudu.

Jenže právě takovými zkušenostmi se člověk učí a poznává, co to znamená důvěřovat Bohu a jak dopadne ten, kdo spoléhá jen sám na sebe. Příští den už se všichni rozdělili, nikdo si nic nehamounil a ráno jim Hospodin dal opět nový chléb. Chutnal podobně jako medový koláč.

Když už mána padala šestý den, Mojžíš řekl: „Dnes si ji nasbíráte dvojnásobné množství. Zítra je den odpočinku, kdy je člověk osvobozen od vší práce. Bůh vás opatří na zítřek již dnes.“ Izraelci se divili, ale poslechli a nasbírali dvojnásobné množství. A skutečně. Další den mána nepadala, ale oni měli přesto co jíst a nezkazilo se to. Tak je Hospodin připravoval, aby pochopili, v čem je smysl dne odpočinku. Až později vejdou do zaslíbené země a budou v pokušení pracovat „od nevidím do nevidím“, aby nespolehali jen na své úsilí a umění. Už na poušti se měli naučit odpočívat, protože Bůh nám dává víc, než potřebujeme. Proto si můžeme vzít každý sedmý den dovolenou.

V: BŮH DÁVÁ VODU

Člověk dokáže vydržet bez jídla řadu dnů a bez masa se, když na to přijde, obejde úplně. Ale bez vody vydrží člověk jen pár dnů a umře. V Egyptě to bylo snadné, podobně jako u nás. Prakticky všude, kde se vykope dostatečně hluboká díra do země, se objeví voda. Ale na poušti byl s vodou nejvíce problém. Izraelské měchy nebyly bezedné, a tak vždy znovu byli postaveni před problém, kde hledat vodu. Nejlepší ji našli podle kousku zeleného území v poušti, které signalizovalo, že zde je ukrytý zdroj vody. Ale často se dostali do oblastí, kde kolem nich byly jen holé skály a nikdo nevěděl, kde vodu hledat.

Na jednom takovém tábořišti dostoupila krize vrcholu. Jako by všichni zapomněli, jak věrně se o ně Hospodin až dosud staral. Znovu se obořili na Mojžíše: „Když nám hned teď nedáš vodu, tak tě ukamenujeme. To ty jsi tím vším vinen. Kdo nás sem přivedl? Kdo nám sliboval, že budeme svobodní? Kdo nás nachytil na to, že budeme žít v úrodné a bohaté zemi? Až dosud se potloukáme po poušti, sami nevíme, kam jdeme, a ještě máme žízeň! Jestli nám nebylo v Egyptě lépe! Kdyby nás Hospodin opravdu vedl, tak bychom nikdy nemohli takhle strádat!“

Mojžíš neodpověděl. Svou úzkost a smutek však svěřil Pánu Bohu. Hospodin mu řekl: „Proč máš stále pokoušejí? To mi pořád ještě nedůvěřuješ! Já jim ukážu, že pod mým vedením nikdo žízni neumře. Jdi a postav se ke skále. Udeříš do ní holí a ukáže se pramen vody.“ Mojžíš svolal lid a před zraky všech učinil, co mu Hospodin přikázal. Udeřil do skály a po chvíli se ukázala voda. Právě v těchto místech, kde by jí nikdo z nich nečekal.

Když ukojili svou žízeň a naplnili všechny nádoby, chtěli se rozejít. Ale Mojžíš je zastavil a řekl: „Tohle místo si budeme pamatovat. Každý pramen přece musí mít název.“ Někteří navrhovali, že by se to místo mohlo jmenovat Studna záchrany. Jiní mysleli Skalný pramen. Další se chtěli Mojžíšovi zavděčit a proto navrhli: Mojžíšova ústa. Ale on to všechno zavrhl a dal tomu místu název, který se sice nikomu nelíbil, ale

byl pravdivý: Massa a Meriba. To znamená: Pokušení a Hádka. A hned to vysvětlil: „Toto přece není památník naší víry, ale naší nevěry! Jen ať si naše děti připomínají, jací jsme byli nevděční. Snad se z toho poučí.“

MODLITBA

Pane Bože, ty víš, jak často si stěžujeme a naříkáme. Býváme nespokojení a svádíme vinu na druhé. Ale ty nám pomáháš a ukazuješ cestu i tam, kde ji sami nevidíme. Děkujeme ti za všechny obtíže, které jsme s tvou pomocí překonali, a dej, ať se na tebe dovedeme více spoléhat. Amen

PODNETY PRO ROZHOVOR

- dokáží lidé být spokojení s tím, co mají?
- pokuste se vyjmenovat pět úplně nejděležitějších věcí, kterých je potřeba, aby člověk přežil. Může jich být méně než pět?
- v dějinách církve jsou období, kdy lidé dávali svůj majetek do společného vlastnictví. Víte o těchto pokusech?
- pamatují si lidé víc dobré události, nebo těžké a zlé doby?
- slyšeli jste někdy někoho říkat: „Dívejte za našeho mládí bylo všechno lepší.“ „Za komunisty bylo líp“? Jestli to někdy uslyšíte, vzpomeňte si na 'egyptské hrnce masa'. Pokud by podobný výrok vypustil z úst křesťan, určitě trpí ztrátou paměti. Zapomněl, že spousta věřících lidí nesměla vykonávat určitá zaměstnání, že v věcí děti zpravidla nesměly studovat, že se nesmělo svobodně učit náboženství a mnoho a mnoho dalších postihů musely církve a věřící snášet. Hovoříte někdy o těchto věcech doma? Pečujte o svou paměť, aby spolu s ní nezmizela i vděčnost Pánu Bohu za to, že se o nás stále stará.

Odkaz na pracovní list

[24 Na cestě pouští](#)

[24 Na cestě pouští - st](#)

Odkaz na píseň

[Oheň plál \(SV234\)](#)

[Posila na cestu \(SV135\)](#)

[Vše dobré, co máme \(BTS19\)](#)

[Pane, slyš náš hlas, chcem tě chválit zas](#)

[Pane Bože, prosíme tě \(BTS32\)](#)

[Dopřej mi chuť k jídlu, Pane](#)

[Kdo na kolenou kleší, vídá dál](#)

[Spolu laťme chleba na kolenou](#)

[Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 1](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 16,1–5](#)

[Exodus 16,13–31](#)

[Exodus 17,1–7](#)